

Motion till riksdagen 2024/25:288

av **Dan Hovskär (KD)**

Nationella riktlinjer för lipödem

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationella riktlinjer för diagnostik och behandling av lipödem och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Flera rapporteringar i media har handlat om hur kvinnor drabbats av sjukdomen lipödem, men att diagnostisering och behandling dröjt, då vården gjort felaktiga bedömningar och istället diagnostiserat symtomen som fetma.

Lipödem kan leda till ökad kroppsvikt och att kvinnor får rådet att banta. Alltför länge har man haft bristfällig kunskap om sjukdomen. Därför behöver mer kunskap för att rätt vård ska ges.

En studie från Hälsohögskolan i Jönköping från 2023, som är den första nationella studien om lipödem, visar att kvinnor som drabbas har betydligt fler hälsoproblem och lägre livskvalitet än många andra. Den visar också att det i många fall tar decennier från det att sjukdomen bryter ut till att man får en korrekt diagnos i vården. Mörkertalet är troligen stort, men så många som tio procent av alla kvinnor kan vara drabbade.¹

Lipödem en typisk kvinnosjukdom. Det är ett kroniskt tillstånd och även om det är behandlingsbart i viss utsträckning saknas det botemedel. Befintliga behandlingsmetoder kan ge lindring, men det behövs fortfarande mer forskning kring mer effektiva behandlingsmetoder.

Nyligen visade en dansk registerstudie att man måste ta hänsyn till kvinnliga riskfaktorer för att kunna förebygga andra sjukdomar, såsom hjärt-kärlsjukdom. Det görs inte på samma sätt som för männen. De får frågor om impotens, då man vet att det kan

¹ <https://ju.se/forskning/nyheter/nyhetsarkiv/2023-01-20-kvinnor-med-lipodem-har-stora-halsoproblem-men-far-vanta-i-decennier-pa-en-korrekt-diagnos.html>.

vara ett tecken på hjärt-kärlsjukdom, men vården behöver bli bättre på att beakta även kvinnliga riskfaktorer, som havandeskapsförgiftning, tidig menopaus och endometrios.²

När det gäller kvinnosjukdomar som lipödem möts många drabbade av misstro inom hälso- och sjukvården. Ofta behöver de istället vända sig till den privata sjukvården eftersom behandlingen inte omfattas av den offentligt finansierade vården. Detta gör det extra kostsamt för patienten.

Lipödem är ett tydligt jämställdhetsproblem och Kristdemokraterna har i riksdagsarbetet yrkat för inrättandet av ett nationellt forskningsprogram för att stärka kvinnors hälsa.

Programmet behövs för att det faktum att en person är kvinna kan ha stor betydelse för hälsan och för tillgången till sjukvård. Detta eftersom det finns flera sjukdomar som endast drabbar kvinnor eller där kvinnor är överrepresenterade bland de drabbade. Inte sällan saknas också nationella riktlinjer. Detta gör att diagnostiseringen blir svår och att utvecklingen av effektiv behandling hindras. Det mänskliga lidandet blir stort kopplat till dessa sjukdomar, men dessutom medför det stora samhällsekonomiska kostnader kopplade till exempelvis psykisk ohälsa, arbetsbortfall, sjukskrivningar samt vård och behandling.

I mars 2023 gav regeringen, med den kristdemokratiska sjukvårdsministern i spetsen, tre uppdrag till olika myndigheter för att bidra till en mer tillgänglig, jämlik och kunskapsbaserad vård för flickor och kvinnor.

Ett av uppdragen gick till Socialstyrelsen att genomföra insatser för en jämlik hälso- och sjukvård med fokus på sjukdomar som främst drabbar kvinnor och flickor. Uppdraget omfattar uppföljning och utvärdering av vården ur ett jämställdhetsperspektiv där relevant kunskapsstöd och informationsinsatser tas fram på området. Socialstyrelsen ska även överväga behovet av att utarbeta nationella riktlinjer för fler sjukdomar och tillstånd som drabbar kvinnor. Bland sjukdomarna nämns lipödem specifikt. Det behövs en stärkt vård och mer forskning kring lipödem.

Socialstyrelsens uppdrag redovisas i mars 2026 och vi ser fram emot att ta del av slutrapporten och de initiativ som föreslås. Jag anser att även mer behöver göras. Det behövs nationella riktlinjer för diagnostik och behandling av lipödem. Ingen kvinna ska behöva lida på grund av okunskap eller brist på kvalificerad behandling och vård.

Dan Hovskär (KD)

² <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/ny-studie-visar-kvinnor-med-endometrios-har-okad-risk-for-hjartinfarkt>.